

Monitor bouwketen

Voorjaar 2024

eib

Economisch Instituut
voor de Bouw

Het auteursrecht voor de inhoud berust geheel bij de Stichting Economisch Instituut voor de Bouw. Overnemen van de inhoud (of delen daarvan) is uitsluitend toegestaan met schriftelijke toestemming van het EIB. Het is geoorloofd gegevens uit dit rapport te gebruiken in artikelen en dergelijke, mits daarbij de bron duidelijk en nauwkeurig wordt vermeld.

Juni 2024

Monitor bouwketen

Voorjaar 2024

Natasha Spijker

Inhoudsopgave		
Conclusies op hoofdlijnen		5
1	Bouwketen	7
2	Architectenbureaus	13
3	Ingenieursbureaus	15
4	Bouwbedrijven	17
5	Installatiebedrijven	19
Bijlage A De opbouw van de monitor		21

Conclusies op hoofdlijnen

De Monitor Bouwketen beschrijft halfjaarlijks de recente conjuncturele ontwikkelingen in de bouwketen. De bouwketen is in deze rapportage in vier schakels verdeeld: architectenbureaus, ingenieursbureaus, bouwbedrijven en installatiebedrijven.

Recente economische ontwikkelingen

Volgens het CBS is de Nederlandse economie in het eerste kwartaal van 2024 met 0,1% gekrompen ten opzichte van het laatste kwartaal van 2023. In de bouwnijverheid trad een daling van 1,8% op.

De werkgelegenheid in de bouwnijverheid is in het eerste kwartaal van 2024 uitgekomen op 508 duizend personen, waarvan 350 duizend werknemers. Het aantal openstaande vacatures in de bouwnijverheid ligt op 72 vacatures per duizend banen, net als in het eerste kwartaal van 2023. Voor april 2024 rapporteerde het UWV 3.298 lopende WW-uitkeringen in de bouwnijverheid, ruim 500 meer dan een jaar eerder.

Conjunctuur bouwketen

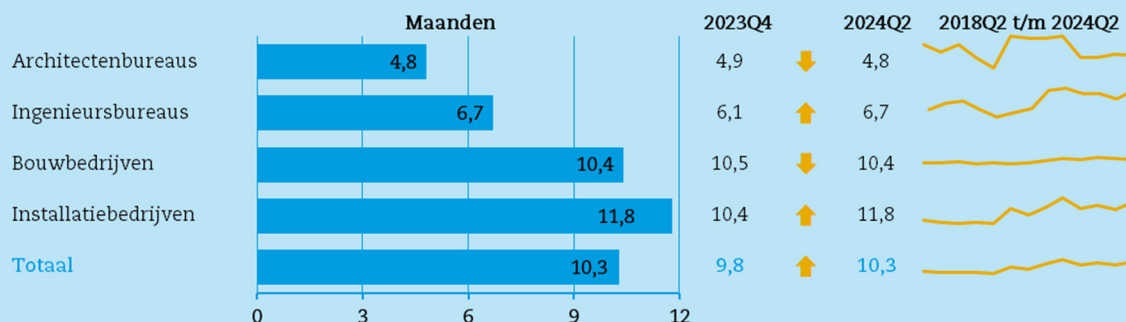
De conjunctuurindicatoren voor de gehele bouwketen laten tegengestelde ontwikkelingen zien ten opzichte van de najaarsmeting. De orderportefeuilles zijn bij installatiebedrijven en ingenieursbureaus sterk toegenomen en bij de overige schakels licht gedaald. De omzetverwachting is bij ingenieursbureaus verbeterd en bij installatiebedrijven juist verslechterd. Bij bouwbedrijven is de omzetverwachting gestabiliseerd en bij de architectenbureaus licht gedaald. De verwachtingen over het personeelsbestand zijn bij de meeste schakels verbeterd.

Stand van de conjunctuur per schakel in de bouwketen

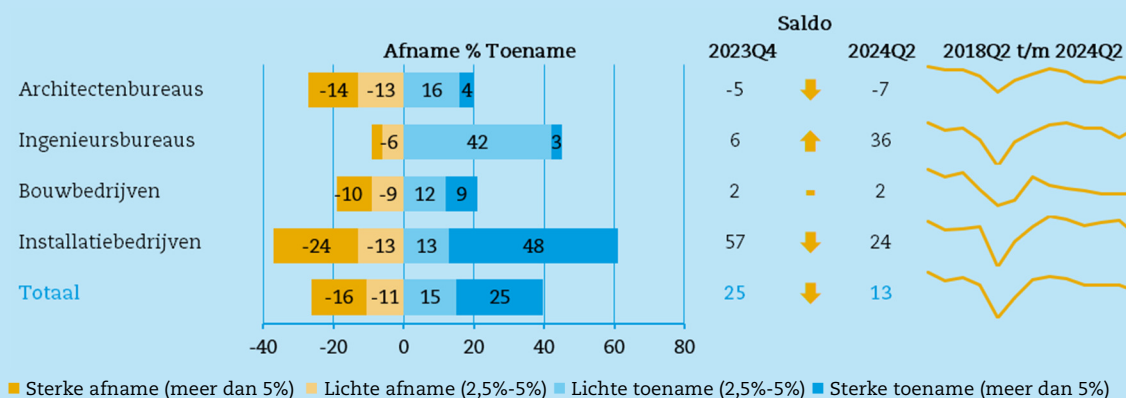
- **Architectenbureaus** – De gemiddelde werkvoorraad is ten opzichte van de najaarsmeting met één tiende maand afgenomen naar 4,8 maanden werk. 27% van de bureaus verwacht een afname van de omzet, terwijl één op de vijf bureaus een hogere omzet verwacht. De verwachtingen rondom het personeel zijn licht negatief; 7% van de bureaus verwacht een uitbreiding van het personeelsbestand, terwijl 9% een kleiner personeelsbestand verwacht.
- **Ingenieursbureaus** – Bij de ingenieursbureaus is de gemiddelde werkvoorraad ten opzichte van de najaarsmeting met zes tiende maand toegenomen naar 6,7 maanden werk. Ongeveer 45% van de bureaus verwacht een hogere omzet, terwijl 9% een lagere omzet verwacht. De verwachtingen over het personeelsbestand zijn licht verbeterd: per saldo verwacht 15% van de bureaus een uitbreiding van het personeelsbestand.
- **Bouwbedrijven** – De bouwbedrijven zien de gemiddelde werkvoorraad ten opzichte van de najaarsmeting met één tiende maand afnemen. Daarmee bedroeg de werkvoorraad 10,4 maanden werk. Per saldo verwacht 15% van de bedrijven personeel aan te nemen, tegenover 2% in de najaarsmeting. De omzetverwachting is ongeveer gelijk gebleven. Per saldo verwacht 2% van de bouwbedrijven een toename van de omzet.
- **Installatiebedrijven** – De gemiddelde werkvoorraad is met bijna anderhalve maand toegenomen naar 11,8 maanden werk. De verwachtingen rondom uitbreiding van het personeelsbestand blijven hoog, maar zijn wel gedaald. Per saldo verwacht 68% personeel aan te nemen, waar dit in het najaar nog 80% was. Daarentegen zijn de omzetverwachtingen negatiever dan in de najaarsmeting. Per saldo verwacht 24% een omzetstijging tegenover 57% in de voorgaande meting.

Overzicht conjunctuur bouwketen

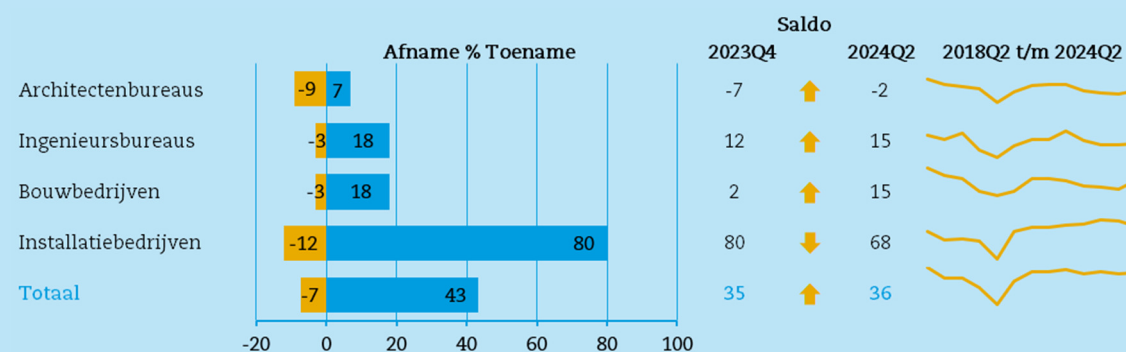
Orderportefeuille

Verwachting van bedrijven over de omzet 2^e kwartaal

Verwachting van bedrijven over het personeelsbestand 2^e kwartaal

Bron: EIB, MC/Techniek Nederland, Panteia/Kon. BNA, Panteia/Kon. NIngenieurs

1 Bouwketen

Dit hoofdstuk beschrijft de conjunctuur in de bouwketen. Het eerste deel geeft een beeld van de recente ontwikkelingen van de toegevoegde waarde, faillissementen, werkgelegenheid en werkloosheid. Vervolgens komen de huidige orderportefeuilles in de bouwketen aan bod. Tot slot worden de ontwikkelingen beschreven die ondernemingen in de bouwketen verwachten ten aanzien van hun omzet en personeelsbestand.

1.1 Recente ontwikkelingen

Economische groei

Volgens de eerste cijfers van het CBS is het bruto binnenlands product (bbp) in het eerste kwartaal van 2024 met 0,1% gekrompen ten opzichte van het laatste kwartaal van 2023. De uitvoer van goederen en diensten is met 0,1% gedaald, terwijl de invoer gelijk bleef. Daarnaast zijn de bruto investeringen in vaste activa met 0,4% toegenomen ten opzichte van het voorgaande kwartaal. Ten opzichte van het eerste kwartaal van 2023 is het bbp met 0,7% gekrompen.

In enkele Nederlandse bedrijfstakken daalde de toegevoegde waarde in basisprijzen¹ in het eerste kwartaal van 2024 ten opzichte van het voorgaande kwartaal. De bouwnijverheid is een van de bedrijfstakken die bijdroeg aan de krimp. Hier trad namelijk een daling op van 1,8%.

Faillissementen

In het eerste kwartaal van 2024 zijn 125 bouwbedrijven, 33 installatiebedrijven en 25 architecten- en ingenieursbureaus failliet verklaard. In hetzelfde kwartaal een jaar eerder waren dit er respectievelijk 76, 18 en 25. Met in totaal 183 gefailleerde bedrijven in de bouwketen in het eerste kwartaal van 2024 ligt het aantal faillissementen inmiddels weer hoger dan in de kwartalen voor het begin van de coronacrisis. In de laatste vier kwartalen is er in de gehele bouwketen 613 maal faillissement uitgesproken, bijna 200 meer dan in de vier kwartalen ervoor.

In het eerste kwartaal van 2024 zijn er 7.085 bedrijven in de totale bouwketen opgericht. Dit zijn er ongeveer 1.200 minder dan in het eerste kwartaal van 2023. Meer dan 95% van de oprichtingen betreffen bedrijven met maximaal 1 werkzame persoon. De overige oprichtingen betreffen voornamelijk bedrijven met 2 tot 10 werkzame personen. Slechts 20 van de opgerichte bedrijven hadden meer dan 10 werkzame personen. Het aantal opheffingen in de bouwketen ligt in hetzelfde kwartaal op 6.275 bedrijven, 2.780 meer dan een jaar eerder. Het aantal opheffingen ligt dan ook op een historisch hoog niveau. Ook het aantal opheffingen betreft bijna volledig bedrijven met maximaal 10 werkzame personen. Van de opgeheven bedrijven waren er 30 bedrijven met meer dan 10 personen in dienst.

Werkgelegenheid

In het eerste kwartaal van 2024 kwam het aantal werknemers in de bouwnijverheid volgens gegevens van het CBS ongeveer uit op 350 duizend. Ten opzichte van hetzelfde kwartaal in 2023 betekent dit een stijging van ongeveer 2.000 werknemers. In totaal zijn er in het eerste kwartaal van 2024 ongeveer 508 duizend werkenden (werknemers en zelfstandigen) actief in de bouw.

Het aantal openstaande vacatures in de bouwnijverheid bedraagt in het eerste kwartaal van 2024 ongeveer 72 vacatures per duizend banen. Daarmee is dit het tweede kwartaal op rij dat de vacaturegraad weer is gedaald. Ten opzichte van vorig jaar is het aantal openstaande vacatures per duizend banen gelijk gebleven. Wel blijft de vacaturegraad in historisch perspectief op een

¹ De toegevoegde waarde wordt gedefinieerd als het totaal van lonen, salarissen, afschrijvingskosten, rentekosten en resultaat voor belasting (omzet minus ingekochte goederen en diensten).

hoog niveau liggen. Het aantal banen voor werknemers is volgens het CBS met 3.000 gestegen ten opzichte van het eerste kwartaal van 2023.

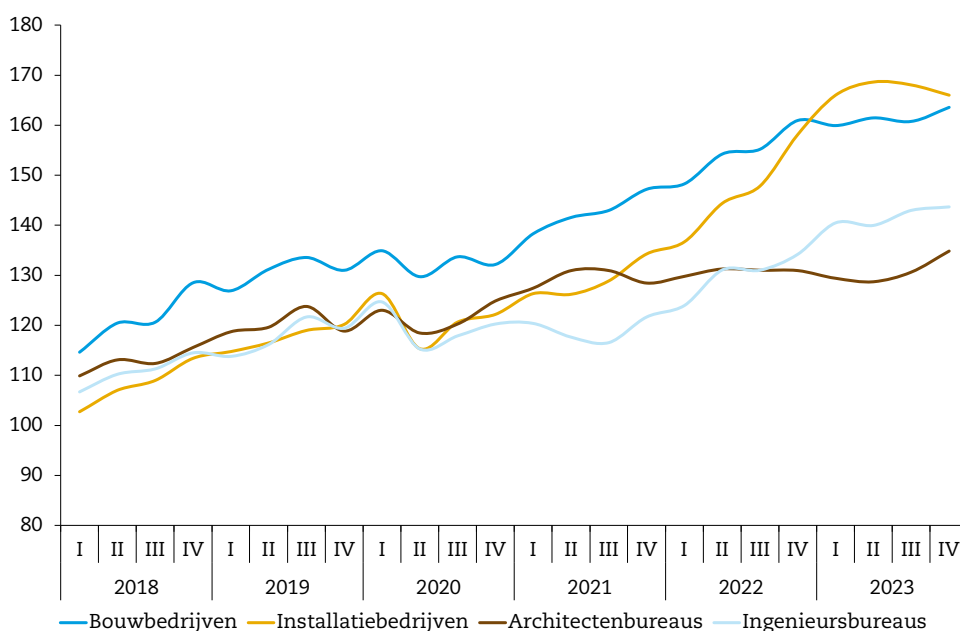
Werkloosheid

Voor april 2024 rapporteerde het UWV 3.298 lopende WW-uitkeringen binnen de bouwnijverheid, ruim 500 meer dan in april 2023. Het aantal werklozen volgt een seizoenspatroon; in maart en april begint het aantal lopende uitkeringen meestal terug te lopen na een hoogtepunt in januari en februari. De totale werkloze beroepsbevolking bedroeg volgens de seizoensgecorrigeerde cijfers van het CBS 373 duizend mensen in het eerste kwartaal van 2024, oftewel een werkloosheidspercentage van 3,7%. Ten opzichte van het eerste kwartaal van 2023 is de totale werkloosheid met ongeveer 4% toegenomen.

Ontwikkelingen omzet

Figuur 1.1 laat de seizoensgecorrigeerde ontwikkeling van de omzetwaarde van de afzonderlijke schakels binnen de bouwketen zien. Binnen de meeste schakels is de omzet in het vierde kwartaal van 2023 licht gestegen ten opzichte van het derde kwartaal.² Enkel bij de installatiebedrijven is de omzet in het vierde kwartaal lager dan in het voorgaande kwartaal.

Figuur 1.1 Ontwikkeling (seizoensgecorrigeerde) omzet per schakel binnen de bouwketen, 2018Q1-2023Q4, 2016=100, lopende prijzen

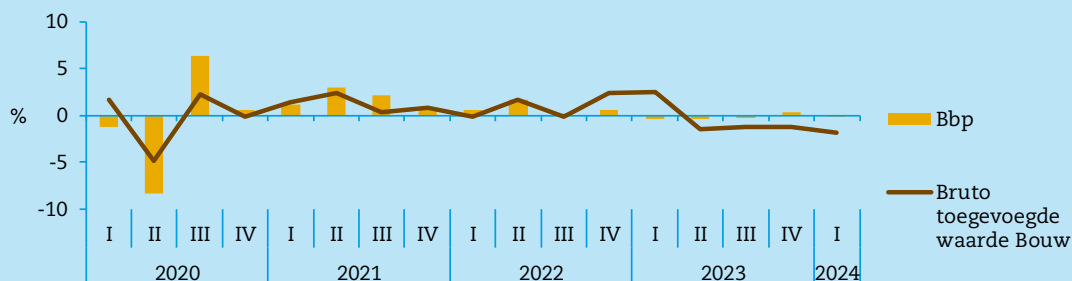
Bron: CBS, EIB

² Gegevens over 2024Q1 waren op het moment van schrijven nog niet beschikbaar.

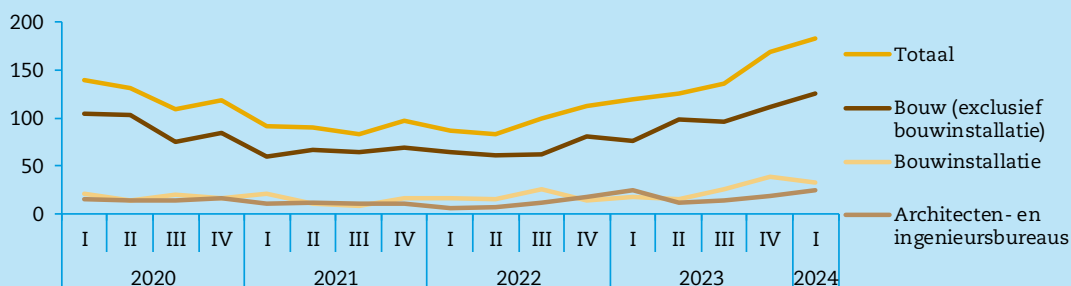
Overzicht recente ontwikkelingen

Economische groei

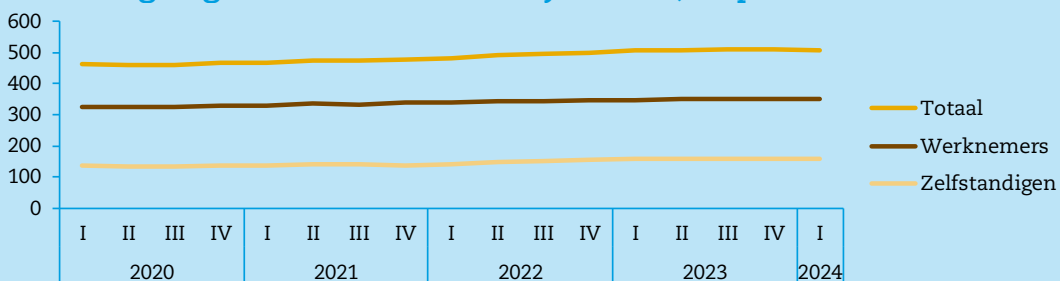
Volume-ontwikkeling bbp en toegevoegde waarde in de bouw, kwartaal op kwartaal mutaties in procenten

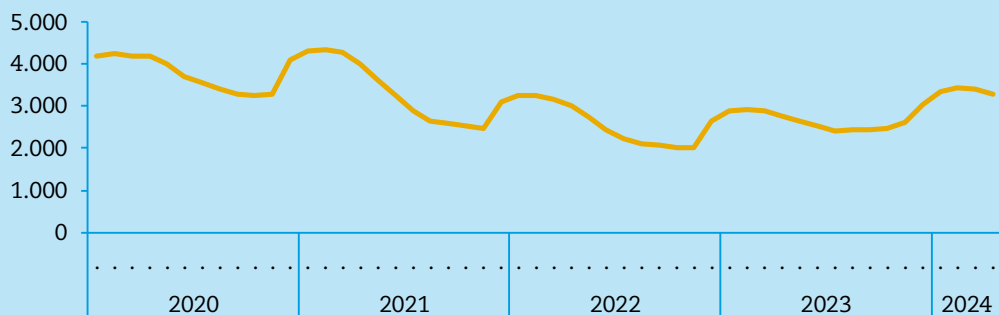
Aantal faillissementen in de bouwketen

Werkgelegenheid in de bouwnijverheid, in personen x 1.000

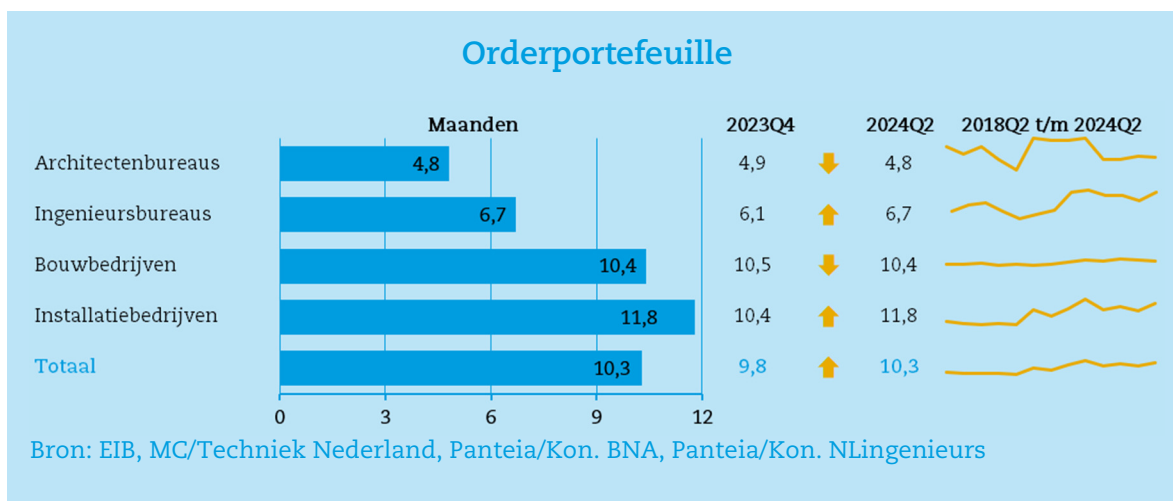
Aantal personen met een WW-uitkering in de bouwnijverheid

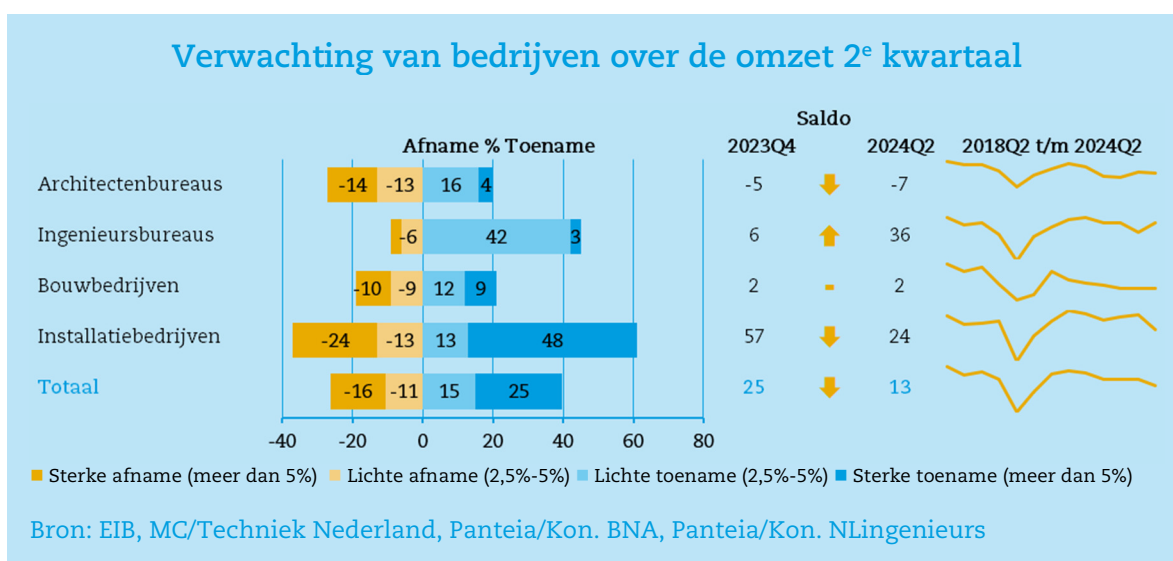
Bron: CBS, UWV, bewerking EIB

1.2 Conjunctuur bouwketen

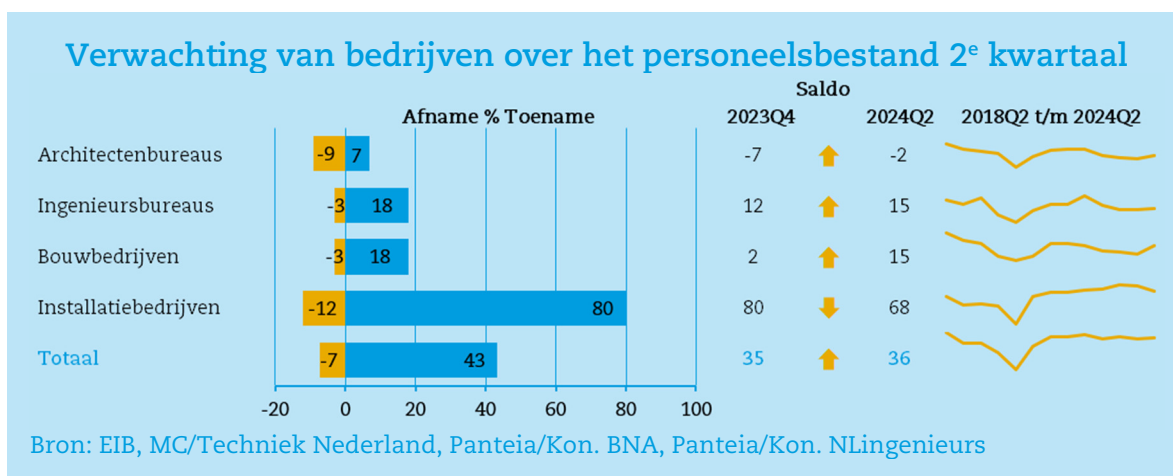
De conjunctuurindicatoren voor de bouwketen als geheel laten tegengestelde ontwikkelingen zien ten opzichte van de najaarsmeting. Bij de ingenieursbureaus zijn alle indicatoren toegenomen. De indicatoren bij de bouwbedrijven en architectenbureaus laten een tegengestelde ontwikkeling zien: de orderportefeuille is licht afgenomen, maar de verwachting over het personeelsbestand is verbeterd. Bij de installatiebedrijven is de orderportefeuille sterk gestegen. De andere indicatoren laten een daling zien, al zijn deze nog wel steeds per saldo positief. Alle veranderingen die hieronder worden besproken, zijn ten opzichte van de najaarsmeting van 2023.

De gemiddelde werkvoorraad in de bouwketen is met vijf tiende maand gestegen en uitgekomen op 10,3 maanden werk. De sterkste stijging trad op bij de installatiebedrijven. Na een daling van acht tiende maand in de najaarsmeting, is er nu sprake van een stijging van bijna anderhalve maand, waardoor de gemiddelde werkvoorraad uitkomt op 11,8 maanden. Ook bij de ingenieursbureaus nam de gemiddelde werkvoorraad toe. In het tweede kwartaal kwam deze uit op 6,7 maanden, een stijging van zes tiende maand. Bij de bouwnijverheid en de architectenbureaus namen de orderportefeuilles daarentegen met één tiende maand af. De bouwbedrijven hadden daardoor gemiddeld 10,4 maanden werk in portefeuille. Bij de architectenbureaus bedroeg de gemiddelde werkvoorraad 4,8 maanden.

De omzetverwachting van de bedrijven in de bouwketen is gedaald. Twee op de vijf bouwbedrijven verwacht een toename van de omzet, terwijl 27% van de bedrijven een afname verwacht. Kijkend naar de verschillende schakels zijn er grote verschillen. De architecten zijn als enige schakel per saldo negatief gestemd, wat inhoudt dat meer ondernemers een afname van de omzet verwachten dan een toename. De architectenbureaus zijn per saldo iets negatiever gestemd dan in de najaarsmeting; per saldo verwacht 7% van de architecten een afname, tegenover 5% in de voorgaande meting. De bouwbedrijven zijn per saldo licht positief gestemd, net als in de najaarsmeting. Drie op de vijf bouwbedrijven verwacht een onveranderd omzetriveau in het 2^e kwartaal. De ingenieursbureaus zijn opnieuw per saldo positief gestemd. De verwachting over de omzet is bij de ingenieurs wel sterk verbeterd. Van de ingenieursbureaus verwacht per saldo 36% een toename van de omzet, tegenover 6% in de najaarsmeting. Bij de installatiebedrijven is de omzetverwachting verslechterd, maar wel nog steeds per saldo positief. Per saldo verwacht ongeveer een kwart van de bedrijven een stijging van de omzet; in de vorige meting was dit nog 57%.

De verwachting omtrent het personeelsbestand voor de bouwketen als geheel is licht verbeterd. Per saldo verwacht 36% van de bedrijven in de bouwketen een toename van het personeelsbestand. Bij de installatiebedrijven waren ondernemers als enige negatiever gestemd dan in de najaarsmeting, al zijn ondernemers in de installatiesector van alle schakels nog wel steeds het meest positief gestemd. Per saldo verwacht ongeveer twee derde van de installatiebedrijven een groter personeelsbestand, tegenover 80% in de voorgaande meting. Bij de bouwbedrijven verwacht per saldo 15% een uitbreiding van het personeelsbestand, tegenover 2% in de voorgaande meting. Ook bij de ingenieursbureaus verwacht per saldo 15% het personeelsbestand uit te breiden. Van alle schakels zijn architectenbureaus als enige per saldo negatief gestemd over het personeelsbestand. Ongeveer 7% van de bureaus verwacht het personeelsbestand uit te breiden, terwijl 9% een kleiner personeelsbestand verwacht.

2 Architectenbureaus

De gemiddelde werkvoorraad van de architectenbureaus is ten opzichte van de najaarsmeting van 2023 met één tiende maand afgenomen en kwam uit op 4,8 maanden werk. De verwachtingen over de omzet is licht verslechterd. Per saldo verwacht 7% van de bureaus een afname van de omzet in het tweede kwartaal, in de najaarsmeting was dit nog 5%. Daarentegen zijn de verwachtingen over het personeelsbestand iets verbeterd. Van de architectenbureaus verwacht 9% een kleiner personeelsbestand, tegenover 7% van de ondernemers die een groter personeelsbestand verwacht. In de najaarsmeting gaf per saldo nog 7% van de ondernemers aan een kleiner personeelsbestand te verwachten.

In tabel 2.1 staan de resultaten voor een aantal andere conjunctuurgerelateerde indicatoren. De verwachtingen over het belang per marktsector is ten opzichte van de najaarsmeting bij de meeste marktsectoren per saldo verbeterd. Bij twee van de acht sectoren is de verwachting per saldo negatief (kantoren en winkels). 17% van de architecten verwacht het honorarium te zullen verhogen in het komende kwartaal, terwijl bijna één op de tien juist verwacht het honorarium te verlagen. De prijzen voor de diensten van architecten lagen in het vierde kwartaal van 2023 gemiddeld 3,2% hoger dan in hetzelfde kwartaal het jaar ervoor.

Tabel 2.1 Diverse conjunctuurgerelateerde indicatoren, architectenbureaus

	4 ^e kwartaal 2023		2 ^e kwartaal 2024		
Orderportefeuille (aantal maanden)	4,9		4,8		
Belang ¹ per marktsector	omzet-aandeel ²	% –	% +	% –	% +
- Woningen	48%	33	27	21	36
- Kantoren	12%	33	13	26	14
- Winkels	3%	43	12	25	20
- Onderwijs	7%	13	29	15	26
- Gezondheidszorg	9%	8	38	9	35
- Stedenbouw	2%	15	36	7	49
- Gemengde projecten	5%	11	32	8	39
- Overig	14%	13	32	15	20
Ontwikkeling honorarium lopend kwartaal	8	28	8	17	
Prijsonwikkeling bij de architecten ³	2023-I	2023-II	2023-III	2023-IV	
Prijnsindexcijfers (index 2015 = 100)	121,8	122,7	123,6	124,0	
Jaarmutatatie (%)	3,4	3,6	3,9	3,2	

1 Hier worden alleen bureaus beschouwd die actief zijn in de betreffende sectoren

2 Gemiddelde omzetverdeling 2022, herwogen naar grootteklasse

3 Gegevens over 2024Q1 waren op het moment van schrijven nog niet beschikbaar.

Bron: Panteia/Koninklijke BNA, CBS

3 Ingenieursbureaus

De ingenieursbureaus hebben gemiddeld 6,7 maanden aan werk in voorraad, een stijging van zes tiende maand ten opzichte van de najaarsmeting. Ten opzichte van de voorgaande meting zijn de verwachtingen van de bureaus over de omzet per saldo een stuk positiever. Van de ingenieursbureaus verwacht 45% een hogere omzet, terwijl 9% een lagere omzet verwacht. In de najaarsmeting verwachtte nog 31% van de ondernemers een hogere omzet en 26% een lagere omzet. De verwachting van de ingenieursbureaus over het personeelsbestand is per saldo licht verbeterd. Per saldo verwacht 15% van de bureaus een uitbreiding van het personeelsbestand, tegenover 12% in de najaarsmeting. Van de bureaus verwacht bijna 80% geen veranderingen, bij de vorige meting was dit nog 60%.

In tabel 3.1 worden de uitkomsten van een aantal andere conjunctuurgerelateerde indicatoren getoond. Per saldo is de verwachting over de tariefontwikkeling ten opzichte van de vorige meting licht verbeterd; per saldo verwacht 45% van de bureaus dat de tarieven in de komende drie maanden zullen stijgen. Bij de najaarsmeting was dit nog per saldo 38%. Over de omzetontwikkeling per marktsegment zijn de ingenieursbureaus over het algemeen positiever gestemd dan in de najaarsmeting. Opvallend is dat ondernemers binnen geen enkel marktsegment een krimp verwacht (m.u.v. Overig). Het enige marktsegment waar het sentiment (licht) is verslechterd, is Milieu advisering. Hier verwacht per saldo 65% van de ondernemers een groei in de omzet, tegenover 70% in de najaarsmeting.

Tabel 3.1 Diverse conjunctuurgerelateerde indicatoren, ingenieursbureaus

	4 ^e kwartaal 2023		2 ^e kwartaal 2024	
Orderportefeuille (aantal maanden)	6,1		6,7	
Verwachting ontwikkeling tarieven (%)	- toename	41	45	
	- gelijk	56	55	
	- afname	3	0	
Omzetontwikkeling ¹ per marktsegment	% –	% +	% –	% +
Utiliteitsbouw	24	48	0	40
Installaties	9	64	0	57
Milieu advisering	0	70	0	65
RO-advisering	10	50	0	76
Projectmanagement	20	60	0	62
Industrie	15	31	0	48
Buitenland	20	30	0	50
Overig	17	25	8	58

¹ Hier worden alleen bureaus beschouwd die actief zijn in de betreffende sectoren

Bron: Panteia/Koninklijke NLI ingenieurs

4 Bouwbedrijven

De gemiddelde werkvoorraad van bouwbedrijven kwam bij de voorjaarsmeting uit op 10,4 maanden werk en is daarmee met één tiende maand gedaald ten opzichte van de voorgaande meting. Deze daling komt volledig voor rekening van de grond-, water- en wegenbouw (gww), waar de gemiddelde werkvoorraad een halve maand lager ligt dan een half jaar geleden. De orderportefeuilles in de burgerlijke en utiliteitsbouw (b&u) zijn daarentegen met drie tiende maand werk toegenomen. Per saldo verwacht 15% van de bouwbedrijven een uitbreiding van het personeelsbestand, tegenover 2% in de najaarsmeting. De verwachtingen van bouwondernemers omtrent de omzet zijn nagenoeg gelijk gebleven. Per saldo verwacht ongeveer 2% van de bouwbedrijven een toename van de omzet, net als bij de najaarsmeting.

Tabel 4.1 toont de resultaten voor een aantal andere conjunctuurgerelateerde indicatoren. Het aandeel van de bouwbedrijven dat aangeeft geen stagnatie te ondervinden in onderhanden werk is ten opzichte van een half jaar geleden gedaald van 62% naar 56%. Deze daling komt grotendeels voor rekening van de gww, waar het aandeel bedrijven dat geen stagnatie ondervindt is gedaald naar 48%, ten opzichte van 63% in de najaarsmeting. De voornaamste oorzaken van stagnatie zijn zowel in de b&u als in de gww onvoldoende orders en een gebrek aan personeel. Van de bouwbedrijven beoordeelt 16% hun orderpositie als groot, terwijl 17% de orderpositie als klein beoordeelt. Verder voorziet 28% van de bedrijven een prijsstijging in de komende periode, ten opzichte van 37% in de najaarsmeting.

Tabel 4.1 Diverse conjunctuurgerelateerde indicatoren, bouwbedrijven (totaal en naar de deelsectoren B&U en GWW)

		4 ^e kwartaal 2023	2 ^e kwartaal 2024
Geen stagnatie in onderhanden werk (%)	Bouw	62	56
	B&U	61	60
	GWW	63	48
Stagnatie vanwege onvoldoende orders (%)	Bouw	16	14
	B&U	17	15
	GWW	13	13
Orderportefeuille (aantal maanden)	Bouw	10,5	10,4
	B&U	11,5	11,8
	GWW	8,6	8,1
Beoordeling orderpositie (%)			
- groot		15	16
- normaal		67	67
- klein		18	17
Verwachte prijsontwikkeling (%)			
- toename		37	28
- gelijk		59	71
- afname		4	1

Bron: EIB

5 Installatiebedrijven

De gemiddelde werkvoorraad bij de installatiebedrijven is met bijna anderhalve maand gestegen ten opzichte van de najaarsmeting en kwam uit op 11,8 maanden werk. De omzetverwachting is verslechterd ten opzichte van een halfjaar geleden. Ongeveer drie op de vijf installatiebedrijven verwacht een hogere omzet in het tweede kwartaal, terwijl 37% een lagere omzet verwacht. Een halfjaar geleden verwachtte nog driekwart van de bedrijven een hogere omzet. De verwachting over het personeelsbestand is iets verslechterd. Per saldo verwacht ruim twee derde van de ondernemers het personeelsbestand uit te breiden, een halfjaar geleden was dit nog 80%.

De resultaten voor een aantal andere conjunctuurgerelateerde indicatoren worden getoond in tabel 5.1. De resultaatverwachting is licht verslechterd ten opzichte van een halfjaar geleden. Drie op de vijf ondernemers verwacht dat het prijsniveau in het tweede kwartaal zal toenemen ten opzichte van het eerste kwartaal van 2024, in de najaarsmeting was dit nog twee op de vijf. In het tweede kwartaal van 2024 zijn de installateurs per saldo positief gestemd over de ontwikkeling van de offerteaanvragen. Bijna drie op de tien van de installateurs verwacht een toename van het aantal offerteaanvragen ten opzichte van het eerste kwartaal, terwijl ongeveer één op de vijf bedrijven een lager aantal offerteaanvragen verwacht. In de najaarsmeting waren de installateurs nog per saldo negatief gestemd over het aantal offerteaanvragen.

Tabel 5.1 Diverse conjunctuurgerelateerde indicatoren, installatiebedrijven (met minimaal 25 werknemers)

		4 ^e kwartaal 2023	2 ^e kwartaal 2024
Orderportefeuille (aantal maanden)		10,4	11,8
Resultaatverwachting (%)	- winst	100	98
	- quitte	0	0
	- verlies	0	2
Ontwikkeling t.o.v. vorig kwartaal (%):			
Prijsniveau	- toename	40	59
	- gelijk	45	32
	- afname	14	10
Aantal offerteaanvragen (%)	- toename	22	28
	- gelijk	44	51
	- afname	34	21

Bron: MC/Techniek Nederland

Bijlage A De opbouw van de monitor

Sinds 2011 beschrijft het EIB in halfjaarlijkse rapportages de conjunctuur in de bouwketen. Koninklijke BNA, Koninklijke Bouwend Nederland, Koninklijke NLingenieurs en Techniek Nederland zijn de organisaties die bij dit onderzoek betrokken zijn. De huidige rapportage is de 27^e in de reeks. Deze rapportage behandelt de bouwketen in het eerste hoofdstuk als geheel. In de daarop volgende hoofdstukken wordt ingegaan op de afzonderlijke schakels binnen de bouwketen, die vertegenwoordigd worden door de betreffende organisaties.

In deze rapportage wordt de stand van de conjunctuur in de bouwketen in de eerste helft van 2024 geanalyseerd. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de meest recente conjunctuuronderzoeken van de betrokken brancheorganisaties. Tabel A.1 laat zien welke partijen deze onderzoeken hebben uitgevoerd. De data van het CBS en andere externe bronnen vormen de meest actuele data per 27 mei 2024.

Voor de respons op de verschillende onderzoeken geldt dat deze in relatie tot de onderzochte populaties bevredigend tot goed zijn. Bij het bepalen van de uitkomsten voor de totale bouwketen wordt de personeelsomvang per schakel binnen de bouwketen gebruikt voor de weging van sectorgegevens.

Tabel A.1 Bronvermelding en overzicht van respons per schakel binnen de bouwketen, in aantal en als percentage

Branche	Onderzoek door	Aantal	Percentage najaarsmeting 2023	Percentage voorjaarsmeting 2024
Architectenbureaus	Panteia/Kon. BNA	138	16%	17%
Ingenieursbureaus	Panteia/Kon. NLingenieurs	33	48%	45%
Bouwbedrijven	EIB	251	29%	30%
Installatiebedrijven	MC/Techniek Nederland	81	17%	18%

Bron: EIB, MC/Techniek Nederland, Panteia/Kon. BNA, Panteia/Kon. NLingenieurs

De in deze monitor vermelde verwachtingen hebben voor alle schakels betrekking op dezelfde verslagperiode. De verwachtingen in de voorjaarsmeting hebben betrekking op het tweede kwartaal van het jaar, de verwachtingen in de najaarsmeting op het vierde kwartaal. De gemiddelde werkvoorraden hebben betrekking op de maand april.

eib

Economisch Instituut
voor de Bouw

Koninginneweg 20
1075 CX Amsterdam
t (020) 205 16 00
eib@eib.nl
www.eib.nl